

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-07-12 Nr. 429-414
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. liepos 8-20 d. iš pareiškėjo banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Sąskaita) finansų įstaigai Paysafe Payment Solutions Limited (toliau – Gavėja Nr. 1) buvo atlikti penki mokėjimai (iš viso 125 000 EUR).

2022 m. liepos 25-28 d. iš Sąskaitos, panaudojant pareiškėjo mokėjimo kortelę Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Kortelė), kriptoturto keityklai „Binance“ (toliau – Gavėja Nr. 2 arba *Binance* keitykla) buvo atlikti dvidešimt šeši mokėjimai (iš viso 302 717 EUR).

2022 m. spalio 31 d. pareiškėjas pranešė bankui, kad negavo sutartų paslaugų iš investavimo platformos „World Wide Brokers“ (toliau – *WWB* platforma). Bankas ne kartą prašė pareiškėjo patikslinti šio įvykio aplinkybes, įskaitant įvardyti norimus užginčyti mokėjimus, tačiau pareiškėjas to nepadarė.

2022 m. lapkričio 23 d. pareiškėjas pareikalavo banko grąžinti jam 400 000 EUR bendros vertės mokėjimų sumas, kaltindamas banką, kad šis neapsaugojo pareiškėjo nuo galimo *WWB* platformos atstovų, kurie iš pareiškėjo asmeninės piniginės *Binance* keitykloje pasisavino kriptoturta, sukčiavimo.

Bankui atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimą, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas reikalavo, kad bankas grąžintų jam iš jo Sąskaitos atliktų 400 000 EUR vertės mokėjimų sumas. Kreipimesi pareiškėjas pakartotinai nurodė, kad buvo apgautas *WWB* platformos ir laiko banką atsakingu už tai, kad šis nepasaugojo pareiškėjo nuo galimo *WWB* platformos sukčiavimo, tačiau, priešingai nei bankui, teigė, kad sukčiai atliko mokėjimus iš jo Sąskaitos.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė, kad Gavėjoms Nr. 1 ir 2 atlikti mokėjimai buvo autorizuoti paties pareiškėjo, bankas juos tinkamai įvykdė ir dėl to neturi pareigos grąžinti pareiškėjui šių mokėjimų sumos (jos dalies).

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Remiantis bylos duomenis, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl banko atsisakymo grąžinti pareiškėjui Gavėjoms Nr. 1 ir 2 atliktų mokėjimų (toliau visi kartu – Ginčijami mokėjimai) sumos dalį, lygią 400 000 EUR, pagrįstumo.

Nei bankui, nei vėliau Lietuvos bankui, pareiškėjas aiškiai ir konkrečiai neįvardijo, kad reikalauja būtent Ginčijamų mokėjimų sumos dalies grąžinimo, tačiau nuolat ir nuosekliai akcentavo, kad visi mokėjimai, kurių sumų grąžinimo jis reikalauja, buvo atlikti *Binance* keityklai (Gavėjai Nr. 2). Bankas pateikė Lietuvos bankui iš Gavėjos Nr. 1 gauto paaiškinimo, kuriame Gavėja Nr. 1 teigė esanti *Binance* keityklos tarpininkė, kopiją. Gavėjos Nr. 1 paaiškinimas sudaro

prilaidą manyti, kad iš Sąskaitos 2022 m. liepos 8-20 d. Gavėjai Nr. 1 atliktų mokėjimų sumos galimai taip pat buvo perduotos *Binance* keityklai. Bendra *Binance* keityklai tiesiogiai atliktų ir galimai per Gavėją Nr. 1 atliktų mokėjimų suma yra 27 717 EUR didesnė, negu pareiškėjo reikalaujama grąžinti suma. Kadangi bankui pareiškėjas buvo pirmiau nurodęs, kad *WWB* platformos atstovai iš pareiškėjo asmeninės pinigines *Binance* keitykloje atliko kriptoturto transakcijas, neatmestina galimybė, kad, reikalaujamas banko grąžinti jam 400 000 EUR vertės mokėjimų suma, pareiškėjas įvardijo per *Binance* keityklą, panaudojant šią Ginčijamų mokėjimų sumos dalį, įgyto ir vėliau prarasto kriptoturto vertę eurais.

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Savo reikalavimą bankui grąžinti Ginčijamų mokėjimų sumos dalį pareiškėjas argumentavo tuo, kad buvo apgautas *WWB* platformos, Ginčijamų mokėjimus atliko ne jis ir bankas nesiėmė reikiamų priemonių, kad užkirstų kelią šiems mokėjimams įvykti. Bankas teigė, kad Ginčijami mokėjimai buvo autorizuoti paties pareiškėjo, todėl bankas juos pagrįstai ir teisėtai įvykdė.

Siekiant išspręsti šalių ginčą bei įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar: 1) Ginčijami mokėjimai laikytini autorizuotais; 2) bankas turėjo pareigą atsisakyti vykdyti Ginčijamus mokėjimus ir (arba) kitaip sulaukyti jų vykdymą; 3) bankas turėjo (turi) pareigą grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumą (jos dalį).

1. Dėl ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimo

Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo operacija laikoma autorizuota tik tada, kai mokėtojas duoda sutikimą ją vykdyti. Jei mokėtojo sutikimo nėra, laikoma, kad mokėjimo operacija yra neautorizuota (Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 2 dalis). Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 13 straipsnio 3 dalies 3 punktu ir 29 straipsnio 1 dalimi, sutikimo vykdyti mokėjimo operaciją davimo sąlygos ir tvarka turi būti aptartos mokėtojo ir jo mokėjimo paslaugų teikėjo sudaromoje mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje.

Iš bylos duomenų matyti, kad Ginčijami mokėjimai buvo inicijuoti ir patvirtinti Privatiems klientams taikomų sąlygų¹, kurios laikomos neatskiriama pareiškėjo ir banko sutartinių santykių dalimi, 14 punkte nustatytais būdais. Nors Lietuvos bankui pareiškėjas neigė pats atlikęs Ginčijamus mokėjimus, byloje turimų duomenų visuma, Lietuvos banko nuomone, nesudaro pagrindo manyti, kad Ginčijami mokėjimai galėjo būti inicijuoti ir autorizuoti be pareiškėjo žinios, valios, sutikimo ir (ar) jo paties aktyvaus dalyvavimo.

Pirma, iki kreipimosi į Lietuvos banką nei bankui, nei policijos įstaigai, į kurią pareiškėjas kreipėsi 2022 m. rugpjūčio 25 d., pareiškėjas neteigė, kad Ginčijamus mokėjimus Gavėjoms Nr. 1 ir 2 atliko ne jis. Tiek bankui, tiek ir policijos įstaigai pareiškėjas buvo nurodęs, kad *WWB* platformos atstovai per pareiškėjo kompiuteryje įdiegtą nuotolinio valdymo programą „AnyDesk“ atliko kriptoturto transakcijas iš pareiškėjo asmeninės pinigines *Binance* keitykloje. Bankui pareiškėjas teigė manęs, kad Ginčijamus mokėjimus atlieka *WWB* platformai, o ne *Binance* keityklai. Policijos įstaigai apie iš Sąskaitos atliktus mokėjimus pareiškėjas net neužsiminė. Lietuvos bankui pareiškėjas neneigė, kad Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti į pareiškėjo pinigines *Binance* keitykloje, tačiau aplinkybių, susijusių su paskesnėmis kriptoturto transakcijomis iš šios pinigines, nenurodė ir kitaip jų nepakomentavo.

Antra, 2022 m. liepos 8-20 d. įvykdyti Ginčijamai mokėjimai Gavėjai Nr. 1 buvo inicijuoti prisijungiant prie pareiškėjo asmeninės interneto banko paskyros. Pareiškėjas neneigė bankui pats jungęsis prie šios paskyros. Prie paskyros buvo jungtasi naudojant PIN kodą, kuris turėjo būti žinomas tik pačiam pareiškėjui. Jungiantis prie interneto banko paskyros, pareiškėjo mobiliajame įrenginyje buvo rodomi pranešimai apie tai, kad prie Sąskaitos jungiamasis per interneto banką, prašoma aktyviais veiksmais iš pareiškėjui priklausančio mobiliojo įrenginio patvirtinti, kad prie interneto banko paskyros jungiasi pats pareiškėjas. Interneto banko paskyroje taip pat buvo prašoma įvesti vienkartinį saugos kodą, kurį bankas siuntė SMS žinute pareiškėjo telefono numeriu². IP adresas, iš kurio buvo jungtasi prie pareiškėjo interneto banko paskyros, sutampa su IP adresu, kuriuo pareiškėjas jungėsi prie savo paskyros per jo mobiliajame įrenginyje įdiegtą mobiliąją programėlę. Prie mobiliosios programėlės pareiškėjas jungėsi naudodamas savo piršto atspaudą.

¹ https://assets.revolut.com/terms_and_conditions/pdf/payments_uab_Personal_terms_2.0.0_1651045924_lt.pdf

² Telefono numeris, kuriuo pareiškėjui buvo siunčiami vienkartiniai saugos kodai, sutampa su tuo, kurį pareiškėjas nurodė ir kreipimesi į Lietuvos banką.

Trečia, kiekvienas iš 2022 m. liepos 8-20 d. įvykdytų Ginčijamų mokėjimų Gavėjai Nr. 1 buvo patvirtintas vienkartiniais saugos kodais, kuriuos bankas siuntė pareiškėjo telefono numeriu SMS žinutėmis. Vienkartiniai saugos kodai rankiniu būdu buvo suvesti interneto banko paskyroje, taip patvirtinant Ginčijamus mokėjimus Gavėjai Nr. 1.

Ketvirta, pagrindo manyti, kad pareiškėjas buvo praradęs savo mobilųjį įrenginį ir (ar) negavęs pirmiau nurodytų pranešimų ir (ar) SMS žinučių³, nėra. Negavus ir neatlikus šiuose pranešimuose nurodytų patvirtinimo veiksmų ir nepanaudojus SMS žinutėse nurodytų vienkartinį saugos kodų, galimybės sukurti pareiškėjo interneto banko paskyrą, prisijungti prie šios paskyros ir iš jos inicijuoti bei patvirtinti Ginčijamų mokėjimų nebūtų buvę įmanoma.

Penkta, 2022 m. liepos 25-28 d. įvykdyti mokėjimai Gavėjai Nr. 2 buvo inicijuoti panaudojant pareiškėjo Kortelės duomenis. Pareiškėjas neteigė, kad būtų praradęs Kortelę, jos duomenis ir (ar) kad šiuos duomenis Gavėja Nr. 2 būtų gavusi ne iš paties pareiškėjo.

Šešta, 2022 m. liepos 25-28 d. įvykdyti Ginčijami mokėjimai Gavėjai Nr. 2 buvo patvirtinti 3DS būdu, t. y. prisijungus prie pareiškėjos mobiliosios programėlės paskyros iš pareiškėjui priklausančio mobiliojo įrenginio ir per šią programėlę aktyviais veiksmais patvirtinus kiekvieną iš šių mokėjimų. Ginčijamų mokėjimų tvirtinimo 3DS būdu metu pareiškėjo mobiliojo įrenginio ekrane buvo rodomi Ginčijamų mokėjimų duomenys (suma ir Gavėjos Nr. 2 pavadinimas).

Septinta, iš Sąskaitos išrašo matyti, kad visi Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti iš lėšų, kuriomis pareiškėjas kaskart tikslingai papildydavo savo Sąskaitą, pervesdamas lėšas iš savo mokėjimo sąskaitos kitoje finansų įstaigoje. Duomenų, kad pareiškėjas neigtų atlikęs šiuos Sąskaitos papildymus pats ir (ar) kitaip juos ginčytų, byloje neturima.

Aštunta, Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti ne *WWB* platformai, o Gavėjai Nr. 1 ir 2. Byloje turimi duomenys, įskaitant pareiškėjo teiktus paaiškinimus, leidžia daryti išvadą, kad *WWB* platformai, kuri nebuvo tiesioginė Ginčijamų mokėjimų sumų gavėja, pareiškėjas perdavė ne Ginčijamų mokėjimų sumas (jų dalį), o vėliau, t. y. po to, kai Ginčijamų mokėjimų sumos buvo įskaitytos į pareiškėjo asmeninę piniginę *Binance* keitykloje, per šią keityklą įsigytą kriptoturtą;

Devinta, pirmasis Ginčijamas mokėjimas Gavėjai Nr. 1 buvo įvykdytas 2022 m. liepos 8 d., o pirmasis Ginčijamas mokėjimas Gavėjai Nr. 2 – praėjus beveik dviem savaitėms nuo pirmiau nurodyto mokėjimo įvykdymo. Pareiškėjas pirmą kartą pareikalavo banko gražinti jam Ginčijamų mokėjimų sumos dalį praėjus beveik keturiems mėnesiams nuo paskutiniojo Ginčijamo mokėjimo įvykdymo. Iš bylos duomenų matyti, kad tiek Ginčijamų mokėjimų atlikimo dienomis, tiek ir iki to momento, kai pirmą kartą pranešė bankui, kad buvo apgautas *WWB* platformos, pareiškėjas nepertraukiamai, t. y. praktiškai kasdien, ir gana aktyviai naudojos mobiliąja programėle ir (ar) interneto banku (kai kada po 10 ir net daugiau kartų per tą pačią dieną), tačiau tuo metu dėl Ginčijamų mokėjimų jokių pretenzijų bankui nereiškė ir jų sumų gražinimo nereikalavo.

Sprendžiant, ar Ginčijami mokėjimai laikytini autorizuotais paties pareiškėjo, ar ne, remtis vien tik subjektyviais pareiškėjo paaiškinimais, kad jis jų neatliko ir (ar) neautorizavo, neturint tai galinčių patvirtinti įrodymų, Lietuvos banko nuomone, būtų nepagrįsta, ypač kai pareiškėjo teikiami paaiškinimai dėl ginčui aktualių aplinkybių yra nenuoseklūs ir prieštaringi, ir ne tik bankas, bet ir pats pareiškėjas, pateikė pareiškėjo nurodytoms aplinkybėmis prieštaraujančius paaiškinimus ir (ar) įrodymus.

Įrodymų pakankamumo taisyklė civiliniame procese grindžiama vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką, – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus⁴.

Įvertinęs pirmiau nustatytas faktines aplinkybes bei ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir įrodymus, Lietuvos bankas daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju objektyvaus ir pakankamo pagrindo pripažinti Ginčijamus mokėjimus neautorizuotais nėra, todėl jie laikytini autorizuotais.

2. Dėl banko pareigos atsisakyti vykdyti Ginčijamus mokėjimus ir (arba) kitaip sulaukyti jų vykdymą

Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo sudarytoje mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo

³ Bankas pateikė įrodymus, patvirtinančius tokių pranešimų ir SMS žinučių siuntimą.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

nurodymo, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Pareiškėjas teigė, kad, priimdamas mokėjimo nurodymus vykdyti Ginčijamus mokėjimus, bankas turėjo suprasti, kad šie mokėjimai buvo nebūdingi pareiškėjui, apsaugoti pareiškėją nuo galimo *WWB* platformos sukčiavimo, sustabdyti Ginčijamų mokėjimų vykdymą ir (ar) įspėti pareiškėją apie su šių mokėjimų atlikimu susijusias rizikas. Remiantis byloje turimais duomenimis, pagrindo laikyti pirmiau nurodytus pareiškėjo teiginius pagrįstais nenustatyta.

Pirma, mokėjimo nurodymai vykdyti Ginčijamus mokėjimus atitiko šalių iš anksto sutartas sąlygas ir, kaip konstatuota pirmiau, duomenų, kurie leistų teigti, kad pareiškėjas neautorizavo šių mokėjimų, nenustatyta.

Antra, Ginčijami mokėjimai buvo atlikti Gavėjai Nr. 1 ir 2, o ne *WWB* platformai. Duomenų, kad iki Ginčijamų mokėjimų atlikimo ir (ar) jų atlikimo metu pareiškėjas būtų informavęs banką apie tai, kad šiuos mokėjimus atlieka paragintas *WWB* platformos ir (ar), atlikdamas Ginčijamus mokėjimus, siekia investuoti per šią platformą, neturima.

Trečia, teisės aktai nedraudžia pareiškėjui ir (ar) kitiems banko klientams naudotis Gavėjų Nr. 1 ir 2 paslaugomis bei tuo tikslu atlikti joms mokėjimus. Atkreiptinas dėmesys, kad Gavėja Nr. 1 yra finansų įstaiga, kuriai veiktos licenciją išdavė ir kurios veiklą prižiūri Airijos centrinis bankas⁵.

Ketvirta, bankas neteikė pareiškėjui jokių su investavimu susijusių paslaugų, todėl pareigos informuoti pareiškėją apie galimas investavimo, įskaitant per *WWB* platformą ir (ar) *Binance* keityklą, ir (ar) kitas rizikas, neturėjo. Iš bylos duomenų matyti, kad iki pirmojo Ginčijamo mokėjimo atlikimo bankas įspėjo pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas ir jų pasekmes, sudarydamas pareiškėjui galimybę jas įsivertinti, susilaikyti nuo Ginčijamų mokėjimų atlikimo, tačiau pareiškėjas pasirinko tęsti Ginčijamų mokėjimų Gavėjai Nr. 1, o vėliau Gavėjai Nr. 2, atlikimą.

Penkta, Ginčijami mokėjimai buvo atlikti tą patį mėnesį, kai pareiškėjas atsidarė banke Sąskaitą. Per tokį trumpą sutartinių santykių laikotarpį, galimybės įvertinti, ar Ginčijami mokėjimai laikytini būdingais pareiškėjui, yra labai ribotos, ypač kai kitokių mokėjimų iš Sąskaitos pareiškėjas neatliko ir (ar) jų atliko nedaug. Duomenų, kad iki Ginčijamų mokėjimų pareiškėjas būtų nurodęs bankui, kad iš savo Sąskaitos mokėjimų kriptoturto keitykloms ir (ar) kitoms finansų įstaigoms neatliks, neturima. Iš Sąskaitos išrašo matyti, kad į Sąskaitą gautų pavienių mokėjimų sumos buvo panašios į keleto Ginčijamų mokėjimų sumas ir daugeliu atveju netgi didesnės negu daugumos pavienių Ginčijamų mokėjimų sumos⁶.

Šešta, Sutarties 12 punkte pateiktoje nuorojoje į mokėjimams iš Sąskaitos ir (ar) į Sąskaitą taikomus limitus, nustatyta, kad: „*Daugeliui valiutų nėra jokių limitų pervedimo suma <...> Tam tikri limitai taikomi: Jei esate JK ar ES, pervedimai Britanijos svarais (GBP) JK gavėjams yra apriboti iki <...> Jei pervedate į ar iš Japonijos, taikomas <...> limitas <...>*“ Taigi, Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu jokie limitai nebuvo taikomi ir atitinkamai negalėjo būti pažeisti.

Nors bankui, kaip rinkos profesionalui, teikiančiam mokėjimo paslaugas, yra keliami aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, tačiau tokių standartų taikymas savaime nereiškia, kad bankas, gaudamas mokėjimų nurodymus, privalo kaskart, t. y. prieš kiekvienos mokėjimo operacijos įvykdymą, papildomai perklausti kliento, kam ir koku tikslu jis atlieka konkrečią mokėjimo operaciją, išsiaiškinti su kokiais asmenimis klientas bendravo (bendrauja), atlikdamas konkrečią mokėjimo operaciją, įspėti klientą apie galimas sukčiavimo rizikas ar kitokias rizikas ir (ar) kitaip, nesant tam objektyvaus, pakankamo ir teisėto pagrindo, riboti kliento teisę atlikti norimą mokėjimo operaciją, iki tol, kol bankas neišsiaiškina pirmiau nurodytų aplinkybių ir neįsitikina, kad klientas supranta egzistuojančias rizikas. Lietuvos banko nuomone, patys vartotojai, įskaitant pareiškėją, besinaudodami mokėjimo paslaugomis, taip pat turi elgtis rūpestingai ir atsargiai, ypač elektroninėje erdvėje, reikalaujančioje dar didesnio vartotojų pastabumo, atidumo ir kritiškumo, vertinant iš jiems nepažįstamų asmenų gautus pasiūlymus, reikalavimus ir (ar) kitą informaciją.

Įvertinus pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad objektyvaus ir pakankamo pagrindo atsisakyti vykdyti Ginčijamus mokėjimus, bankas neturėjo, todėl, vadovaudamasis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, privalėjo juos vykdyti.

3. Dėl banko pareigos grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumą ir (ar) jos dalį

Autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos grąžinti mokėtojui jų sumą, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41

⁵ <https://registers.centralbank.ie/FirmRegisterDataPage.aspx?firmReferenceNumber=C184986®ister=63>

⁶ Pavyzdžiui, 2022 m. liepos mėn. į Sąskaitą buvo gauti 5 000 EUR, 30 000 EUR, 10 000 EUR, 20 000 EUR, 61 000 EUR, 100 000 EUR, 99 999 EUR, 100 317 EUR ir 102 000 EUR vertės mokėjimai. Maksimali pavienio Gavėjai Nr. 1 (finansų įstaigai) atlikto Ginčijamo mokėjimo suma buvo 60 000 EUR, o Gavėjai Nr. 2 (*Binance* keityklai) – 12 500 EUR.

straipsnyje nustatytus lėšų gavėjo ar per lėšų gavėją inicijuotų mokėjimo operacijų sumų gražinimo atvejus, kurie nagrinėjami atveju nėra aktualūs, nes penki iš Ginčijamų mokėjimų buvo inicijuoti tiesiogiai iš pareiškėjo Sąskaitos, o likę dvidešimt šeši mokėjimai, nors ir inicijuoti Gavėjos Nr. 2 (per Gavėją Nr. 2), netenkina Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytų sąlygų, kurioms esant mokėtojas įgytų teisę atgauti tokiu būdu atliktos autorizuotos mokėjimo operacijos sumą.

Nagrinėjami atveju kitais, negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti, atvejais banko pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas dėl nuo jo priklausančių aplinkybių Ginčijamus mokėjimus įvykdė netinkamai arba pareiškėjo prašymu nepagrįstai jų neatšaukė.

Mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas laikomas tinkamai įvykdžiusiu mokėtojo inicijuotą mokėjimo operaciją, jei perduoda mokėjimo operacijos, kurios atžvilgiu taikomas Mokėjimo įstatymas, sumą gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui per šio įstatymo 46 straipsnio 1–3 dalyse nurodytus terminus ir 50 straipsnio 1 bei 5 dalyse⁷ nustatyta tvarka. Už mokėjimo operacijos sumos įskaitymą į gavėjo mokėjimo sąskaitą ir (ar) jos perdavimą gavėjui kitu būdu (Mokėjimų įstatymo 49 straipsnio 2 dalis) atsako gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas (Mokėjimų įstatymo 46 straipsnio 4 dalis ir 51 straipsnio 3 dalis).

Pretenzijų dėl netinkamo Ginčijamų mokėjimų įvykdymo pareiškėjas bankui nereiškė. Byloje turimi duomenys, įskaitant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad Ginčijamų mokėjimų suma buvo įskaityta į jo asmeninę piniginę *Binance* keitykloje, leidžia daryti išvadą, kad bankas įvykdė šiuos mokėjimus laikydamasis pirmiau nurodytų Mokėjimų įstatymo 46 ar 50 straipsnių nuostatų.

Dėl Ginčijamų mokėjimų sumos dalies gražinimo pareiškėjas kreipėsi į banką praleidęs Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje ir 44 straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatytus terminus⁸, per kuriuos pareiškėjas, kaip mokėtojas, turėjo teisę atšaukti Ginčijamų mokėjimų vykdymą. Byloje neturima duomenų, kad Gavėjos Nr. 1 ir 2 būtų savo iniciatyva gražinusios pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (jos dalį), taigi bankas neturėjo ne tik pareigos, bet ir galimybės gražinti pareiškėjai Ginčijamų mokėjimų sumos (jos dalies).

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui galėtų kilti pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumą, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui gražinti jam Ginčijamų mokėjimų sumos dalį pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 1 ir 5 dalimis, mokėjimo nurodymas vykdyti mokėjimo operaciją laikomas tinkamai įvykdytu unikaliu identifikatoriumi nurodyto gavėjo ir (arba) jo mokėjimo sąskaitos atžvilgiu.

⁸ Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalimi ir 44 straipsnio 1 ir 2 dalimis, mokėtojas gali atšaukti mokėjimo nurodymą vykdyti mokėjimo operaciją iki to momento, kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas gauna šį mokėjimo nurodymą, o tuo atveju, jei mokėjimo operacija inicijuojama gavėjo ar per gavėją – iki to momento, kai gavėjui davė sutikimą atlikti mokėjimo operaciją.